

C292 – ECO33

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

19 juni 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de verdeelsleutel voor de steun bij de ontwikkeling van de Airbus A350	1
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aantal buitenlandse investeringen in Vlaanderen	2
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over verlies aan marktaandeel van Vlaanderen in de BRIC-landen	9
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het standpunt van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) over de nood aan onderzoekers	11

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de verdeelsleutel voor de steun bij de ontwikkeling van de Airbus A350

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, ik ben hier inderdaad opnieuw met mijn Airbus. Ik ben al min of meer in vakantiestemming: daarom begin ik met vliegtuigen. In maart 2007 stelde de federale regering ongeveer 150 miljoen euro ter beschikking van Belgische bedrijven die willen meewerken aan de ontwikkeling van het A350-project van Airbus. Een voorwaarde voor die steun is echter dat er een samenwerkingsakkoord wordt gesloten tussen de diverse gewesten, waarbij een verdeelsleutel wordt bepaald. Meer dan een jaar later is er echter nog steeds geen akkoord.

Op 1 november 2007 deed Waals minister van Economie Marcourt nog het voorstel om de 150 miljoen euro voor het A350-project volgens de Vlaamse sleutel te verdelen, maar de niet gebruikte budgetten van het programma A380 integraal aan Waalse en Brusselse bedrijven te schenken. Sindsdien, sinds dat voorstel, zit het overleg eigenlijk muurvast. Het dossier ligt nu nog altijd bij federaal minister Laruelle, die een nieuwe poging zou doen om de zaak te deblokken.

Mevrouw de minister, in de commissie voor Economie van 6 maart van dit jaar vroeg ik wat uw intenties waren met betrekking tot de verdeling van de compensaties voor de Airbus A350 tussen Vlaanderen en Wallonië. U verklaarde toen te zullen blijven vasthouden aan het 56 procentstandpunt.

Volgens de Franstalige krant L'Echo van woensdag 4 juni 2008 zou de Waalse regering bijna een maand geleden een nieuw voorstel hebben overgemaakt aan de Vlaamse Regering. Het zou de bedoeling zijn om 70 procent van de enveloppe voor de A350 te nemen en dat toe te voegen aan het saldo van de enveloppe voor de A380. Die middelen zouden dan moeten worden verdeeld volgens de modaliteiten van de A380 en dus, volgens mij althans, in het voordeel van Wallonië. De overige 30 procent zou ter beschikking worden gesteld volgens de reële noden van de bedrijven.

Mevrouw de minister, klopt het dat er een nieuw voorstel is gedaan door de Waalse regering? Is de inhoud daarvan

zoals ik daarnet heb geschetst? Hoe staat u tegenover dit nieuwe voorstel? Hoe zult u erop reageren? Is er ondertussen nog overleg gepleegd over dit dossier en wat zijn de resultaten daarvan? Is er eventueel nieuw overleg gepland? Hoe is het contact met de sector?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de voorzitter, dit is een onderwerp dat onze voormalige collega, de heer Schuermans, na aan het hart lag. Hij heeft ter zake herhaaldelijk de toenmalig bevoegde ministers ondervraagd. De minister, maar ook haar voorgangster, heeft ter zake altijd het been stijf gehouden. Ze heeft altijd gezegd dat die 56 procent de norm zal zijn. Ik wil nogmaals uitdrukkelijk verwijzen naar het voorstel van resolutie dat het Vlaams Parlement ter zake heeft goedgekeurd. Daarin stelt het parlement dat het die 56 procent zal zijn. Daarom wil ik me graag aansluiten bij de heer De Craemer.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Dit is inderdaad iets dat herhaaldelijk terugkomt en wellicht nog een paar maal zal terugkomen. Het lijkt me goed dat ik nogmaals precies de data geef waarop wat is gebeurd, want ook in de vraag klopt dat niet helemaal. Er wordt naar zaken verwezen en op den duur gaan diverse data een eigen leven leiden.

Op 14 februari 2007 werd er een voorstel overgemaakt, als een persoonlijk initiatief van Waals minister Marcourt, aan toenmalig minister Moerman. Het voorstel beoogde de verdeling van 150 miljoen euro volgens de voorgestelde Vlaamse verdeelsleutel, dus 56 procent, maar zoals u weet zou het saldo van de A380 dan integraal naar Wallonië en Brussel moeten gaan. De FOD Economie raamt het saldo momenteel op 28 miljoen euro. Dat betekent dat Vlaanderen in dat voorstel 84 miljoen euro zou krijgen, op een totaal van 178 miljoen euro, wat neerkomt op 47,2 procent.

Op 14 november 2007 heeft het kabinet van minister Marcourt dat voorstel ook nog eens aan mijn kabinet herhaald. Op 6 maart 2008 heb ik inderdaad in deze commissie verklaard principieel vast te houden aan die 56 procent, en dat voor alle beschikbare middelen en voor de ingediende projecten.

Op 4 juni 2008 verscheen dan een artikel in de Franstalige krant L'Echo over een zogenaamd nieuw voorstel dat door de Franstaligen zou zijn gedaan. We hebben nooit begrepen waar dat voorstel vandaan kwam.

Het is ons ook nooit overgemaakt als een officieel voorstel, dus ik wil daar eerlijk gezegd ook niet op ingaan. Het is voor ons nooit een officieel voorstel geweest.

Wat we toen dachten en nog steeds denken, is dat de krant mogelijk heeft willen verwijzen naar het onderhoud van 15 mei 2008 tussen minister-president Demotte en minister-president Peeters. Tijdens dat onderhoud is wel een voorstel overgemaakt. In dat voorstel zou in een eerste fase 60 percent van de 150 miljoen euro in gelijke helften worden verdeeld tussen Vlaanderen enerzijds en Brussel en Wallonië anderzijds. In een tweede fase zou het saldo van 40 percent, net als het saldo van de A380, volgens de reële noden worden verdeeld. Dat was toch wel een heel ander voorstel dat daar is overgemaakt. Indien natuurlijk in die tweede fase geen enkel Vlaams projectvoorstel zou worden geselecteerd, dan betekent dat dat Vlaanderen enkel de helft van 60 percent van 150 miljoen euro uit die eerste fase zou krijgen. Dat is 45 miljoen euro. Op een totaal van 150 miljoen euro zou, plus het saldo van 28 miljoen euro van de A380, Vlaanderen dus een aandeel van 25 percent hebben.

Men kan natuurlijk ook stellen dat in die tweede fase enkel en alleen Vlaamse projecten aan bod zouden kunnen komen. In die veronderstelling zou Vlaanderen in de eerste fase 45 miljoen euro krijgen. Met die tweede fase samen, dus die 40 percent van 150 miljoen euro en het saldo van 28 miljoen euro van de A380, zou dat Vlaanderen in totaal 133 miljoen euro opleveren. Dan zou het Vlaamse aandeel dus 74 percent zijn.

U ziet dat ook in dat voorstel op geen enkele wijze het scenario van 56 percent wordt gewaarborgd. Er wordt enkel een onder- en een bovengrens vastgelegd. U voelt dat noch die ondergrens noch die bovengrens eigenlijk echt realistisch is. In dat scenario konden wij alleen uitgaan van een gekende ondergrens en een gekende bovengrens.

Er is dus nog steeds geen overeenstemming in het dossier. We blijven overleggen. U kunt ervan op aan dat we bij dat overleg ook de sector zelf erg nauw betrekken. We koppelen telkens terug naar die sector.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Ik heb heel wat cijfers gehoord. Die krijg ik waarschijnlijk straks allemaal. Ik was wellicht niet snel genoeg met het noteren. Maar goed, het gaat over het principe. Die onder- en bovengrens zijn gekend, maar zijn ze realistisch? Ik denk dat het weinig zin heeft ervan uit te gaan dat alle projecten Vlaamse projecten zouden zijn, en als ik het goed begrijp, houden we bij de eerste fase nog minder over. Het lijkt me een voorstel dat totaal niet te overwegen valt.

Heeft de minister-president daar officieel op gereageerd, of niet?

Minister Patricia Ceysens: Hij heeft teruggekoppeld naar ons kabinet. We hebben gezegd dat we blijven vasthouden aan die 56 percent.

De heer Gino De Craemer: Wie kan er nu eigenlijk uiteindelijk de knoop doorhakken? Dat dossier loopt al meer dan een jaar. Er moet uiteindelijk worden afgerond. Er moet een overeenkomst komen. We moeten uiteraard blijven overleggen.

Minister Patricia Ceysens: Er is geen sprake van dat we gaan toegeven om af te ronden.

De heer Eric Van Rompuy: Is er een timing ter zake? Die discussie duurt al twee jaar.

Minister Patricia Ceysens: Er is niet echt een timing.

De heer Gino De Craemer: Ik kan er alleen maar gelukkig mee zijn dat u vasthoudt aan die 56 percent, maar goed, dit dossier wordt niet afgerond.

De heer Eric Van Rompuy: Misschien op 15 juli. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de voorzitter, we hebben het voorstel van resolutie mee ondertekend. Ik kan alleen maar met enige verbijstering vaststellen dat we na ongeveer twee jaar nog geen stap verder staan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aantal buitenlandse investeringen in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat ook op deze vraag niet het klassieke antwoord van '15 juli misschien' zal worden gegeven. Uit de attractiviteitsbarometer die Ernst & Young jaarlijks publiceert, blijkt dat vorig jaar 175 projecten van buitenlandse investeerders werden geregistreerd in België. Dat zijn er 10 minder dan in 2006. Op zich werd dat vrij gunstig onthaald door de pers, die er immers de conclusie uit trok dat de aanslepende malaise in de federale regeringsvorming en de nadien volgende federale regeringen blijkbaar geen buitenlandse investeerders heeft afgeschrikt, met die nuance dat die

investeringen wellicht gepland waren vóór de malaise in die federale regering.

Hoewel Vlaanderen nog steeds het grootste aantal buitenlandse investeringen aantrekt, wordt het verschil met Wallonië en Brussel jaar na jaar kleiner. Ook is het aantal investeringen in Vlaanderen gedaald, van 110 in 2005 tot 105 in 2006, terwijl het er in 2007 nog 89 waren. Dat komt neer op een daling met 10 procent.

Dat zijn algemene absolute cijfers. Iets zorgwekkender vind ik de vaststelling dat het ook steeds gaat over kleinschalige investeringsprojecten, die relatief weinig werkgelegenheid creëren. De combinatie van die elementen baart me wat zorgen met betrekking tot de toekomst van onze economische ontwikkeling.

Ik meen te mogen stellen dat de cijfers uit dit externe onderzoek bijzonder interessant zijn om de performantie van onze economie te monitoren. Ik stel echter vast dat we aangewezen zijn op een extern bedrijf om die cijfers te kennen.

Mevrouw de minister, hoe reageert u op de evoluties die de attractiviteitsbarometer aangeeft? Overweegt u bijkomende initiatieven om de dalende trend in Vlaanderen te keren? Zo ja, welke initiatieven? We blijven wel investeringen aantrekken, maar die kennen zeer weinig valorisatie qua werkgelegenheid. Wat overweegt u te doen om dat te verhelpen? Beschikt u over een eigen instrument om de aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor buitenlandse ondernemers te meten? Hoe staat u tegenover het idee om zelf een dergelijk instrument te ontwikkelen?

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, deze vraag is hier al geregeld aan bod gekomen. Er tekent zich een trend af: Vlaanderen kampt met het Belgische probleem; met het probleem van de hoge loonkosten. Als de buitenlandse investeringen in ons land dalen, dan heeft dat te maken met te hoge loonkosten. Wij staan machteloos, want dat is een federale materie. De trend is er wel. Het Vlaamse Gewest is zeer aantrekkelijk voor buitenlandse investeerders wegens onze werklust en ondernemingszin en dergelijke, maar we worden gegijzeld door de federale overheid die inzake de loonkosten weinig of niets doet. Wat kan de minister doen?

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Wellicht wordt dat op 15 juli geregeld. Maar alle gekheid op een stokje. Wat mij vooral zorgen baart, is het feit dat de dalende tendens zich doorzet. Ik kan begrijpen dat het aantal investeringen fluctueert en een golfbeweging maakt, maar we worden met een dalende tendens geconfronteerd: 110 in 2005, 105 in 2006 en 89 in 2007. De heer Vrancken

heeft een punt als hij zegt dat België ons gijzelt wegens de hoge loonkosten. Het is evenwel niet alleen de loonkost die Vlaanderen minder attractief maakt. Zo is het een feit dat de administratieve rompslomp die gepaard gaat met de oprichting van een onderneming, veel ondernemers afschrikt. De hoge vennootschapsbelasting is al evenmin aantrekkelijk. We moeten dus dringend maatregelen treffen om de dalende tendens te keren. Zullen we opnieuw rekenen op 15 juli?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: De afgelopen jaren hebben we het over dit onderwerp al geregeld gehad, met de minister of met haar voorganger. Ik wil het debat opentrekken en in perspectief plaatsen. De cijfers 110, 105 en 89 zeggen natuurlijk wel iets, maar ze vertellen absoluut niet het volledige verhaal. De vergelijking die hier wordt gemaakt met Wallonië en Brussel, die stijgen terwijl wij zakken, is te gemakkelijk. Ik denk bijvoorbeeld dat we blij mogen zijn dat Wallonië het een beetje beter doet en erin slaagt om buitenlandse investeringen aan te trekken.

We moeten de zaken breder bekijken. De heer Van Malderen vroeg hoe het met de jobcreatie is gesteld. Dat is een belangrijke kwalitatieve variabele, maar zeker niet de enige. Ik zou graag ook willen weten wat de kwaliteit van die buitenlandse investeringen is: gaat het om hoogtechnologische bedrijven die naar Vlaanderen komen, of gaat het om eenvoudige uitbreidingsinvesteringen van bedrijven die hier al 50 jaar zijn gevestigd en een extraatje binnenbrengen? We moeten altijd de drie elementen voor ogen houden: ondernemen, internationaliseren en innoveren. Hoe zit het met de derde pijler, met de innovaties?

We moeten kwaliteit aantrekken. Ik verkies liever één hoogtechnologische buitenlandse investering dan drie eerder kleine uitbreidingsinvesteringen van bedrijven die hier al decennia aanwezig zijn. We moeten de zaken dus in dat perspectief bekijken. Flanders Investment and Trade (FIT) is daarvoor verantwoordelijk. In FIT is enkele jaren geleden zowel de export als het aantrekken van buitenlandse investeringen ondergebracht. Dat laatste is de tweede strategische doelstelling van FIT. Misschien moeten we dat eens evalueren. Slaagt FIT erin om buitenlandse investeringen aan te trekken, en dan vooral om hoogtechnologische vlaggenscheppen naar Vlaanderen halen? Hoe verloopt de samenwerking tussen FIT en onze strategische onderzoekscentra zoals IMEC en het VIB? Dat laatste is belangrijk, want FIT heeft niet de knowhow in huis om dat zelf te doen.

Houden we op dat vlak wel de vinger aan de pols? Is een evaluatie van FIT niet op zijn plaats? Want dat is beslissend: hoogtechnologische vlaggenscheppen naar Vlaanderen halen – en daarvoor mogen we niet louter

afgaan op enkele eenvoudige getallen. Twee jaar geleden heeft Boston Consulting een studie over 'new global challenges' gepubliceerd. Volgens hen zullen de komende jaren een honderdtal bedrijven de introductie en uitstraling van technologische innovaties op wereldvlak bepalen. Misschien moet FIT ter zake een proactieve houding aannemen. Spelen onze buitenlandse economische vertegenwoordigers in op de mogelijkheden?

Hoe zit het met onze aanwezigheid op buitenlandse topbeurzen? We mogen niet alleen op wereldtentoonstellingen actief zijn. Binnenkort is er een beurs in San Diego over biotechnologie. Maken we voldoende gebruik van die bijeenkomsten om met de wereldtoppers te onderhandelen? We moeten natuurlijk niet op elke slak zout leggen. Maar voor sectoren zoals nanotechnologie en biotechnologie, die in Vlaanderen toch al vertegenwoordigd zijn door een aantal topspelers, mogen we geen kansen laten liggen. Sturen we daar bewust op aan? Geeft de Vlaamse Regering voldoende stimuli aan FIT om op dat vlak proactief op te treden?

Enkele jaren geleden zijn de technologische Vlaamse economische vertegenwoordigers (VLEV's) operationeel geworden. Is dat al geëvalueerd? Moeten er versterkende maatregelen worden genomen, zodat zij er mee voor zorgen dat hoogtechnologische buitenlandse investeringen worden aangetrokken?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Het is evident dat we op de hoogte zijn van de jaarlijks vrijgegeven cijfers van de Belgische attractiviteitsbarometer. Dit jaar is dat instrument aan zijn vijfde editie toe. Zo houden we de vinger aan de pols van het Belgische en dus ook van het Vlaamse investeringsklimaat. Die studie is erg interessant, want ze legt de sterke en zwakke punten bloot. Als we de gegevens in de studie van Ernst & Young goed willen interpreteren, dan moeten we verder in de tijd teruggaan dan één jaar.

Deze studie is gebaseerd op cijfermateriaal van 2007. Als men gegevens van de jaren ervoor bekijkt, zal men merken dat 2006 een absoluut topjaar was, dankzij de hoogconjunctuur die er toen heerste. Een lichte procentuele terugval is dan ook normaal. In absolute cijfers kunnen wij nog steeds onze vijfde plaats binnen de Europese Unie in 2007 handhaven, terwijl Nederland – waarmee we ons graag vergelijken – slechts op de elfde plaats staat. We moeten enkel de klassieke, grote investeringslanden zoals het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland en Spanje, laten voorgaan.

Vlaanderen blijft, in absolute cijfers, nog steeds het grootste aantal investeringen aantrekken.

Ons Vlaams marktaandeel binnen België daalt echter wel. Dit terwijl het aandeel van het Brusselse gewest

stijgt en de investeringen in Wallonië stabiel blijven. Brussel profiteert wellicht mee van de trend dat het aantrekken van buitenlandse investeringen in de tertiële sector een kwestie van grootsteden is. Dit belang wordt in de studie onderstreept, als blijkt dat 44 procent van de ondervraagde bedrijven hun investeringsbeslissing laten hangen van de aanwezigheid van het gros van de Europese instellingen in Brussel. Als we dit nauwkeuriger zouden bestuderen, kunnen we vaststellen dat Vlaanderen in deze zin wel mee geniet van de goede prestaties die onze hoofdstad kan voorleggen. Heel wat werknemers die voor deze in Brussel gevestigde ondernemingen werken, komen immers in Vlaanderen wonen. Wat goed is voor Brussel, is – laten we eerlijk zijn – ook goed voor Vlaanderen. Bovendien wordt er ook op gewezen dat het een belang is van aantrekkelijke Vlaamse kantoorsteden. Er wordt op het belang van Antwerpen gewezen.

Interessant om te belichten is dat we tot vorig jaar steeds een probleem hadden om zogenaamde greenfieldinvesteringen aan te trekken, compleet nieuwe investeringen. In 2006 ging het om slechts 55 procent van alle directe buitenlandse investeringen, terwijl we in 2007 hiervoor een percentage van 74 procent zien. Ik ben dan ook verheugd dit te kunnen vaststellen omdat zulke investeringen voor extra zuurstof zorgen voor onze economie, nog meer dan uitbreidingsinvesteringen. Evenzo verheugend is dat de ondernomen acties die het FIT in het kader van de beheersovereenkomst heeft opgenomen, toch ook wel zijn vruchten afwerpt.

Dienstensectoren zoals de softwaresector en de businessdiensten blijven de meeste investeringsprojecten binnenhalen. Sectoren die dan weer belangrijk zijn voor jobcreatie, zoals de automobielsector, gaan echter wel achterop hinken. Dit is de pijnlijke conclusie voor heel Europa, niet alleen voor Vlaanderen.

In heel Europa daalde de jobcreatie als gevolg van de directe buitenlandse investeringen. In België daalde de jobcreatie in dat geval met 21 procent, maar bijvoorbeeld in Polen was er een daling van 41 procent, in Duitsland van 40 procent en in Frankrijk van 29 procent. In de Europese ranking gaan we daardoor zelfs een stap vooruit.

Om de dalende trend van directe investeringen te doen keren, moeten we natuurlijk wel werk maken van een aantal initiatieven, zowel op het federale beleidsniveau als op het Vlaamse. We hebben de belangrijkste punten aangehaald die nodig zijn om buitenlandse investeringen aan te trekken. Op federaal niveau is dat de fiscaliteit. Er is gelukkig de notionele intrest. Belangrijk is ook hoe je omgaat met het uitreiken van visa. Op Vlaams niveau gaat het om het afleveren van arbeidsvergunningen. Er moet een coherent beleid zijn voor buitenlandse investeringen.

Op Vlaams niveau moeten we onze bedrijven blijven aanmoedigen, ook met de opkomende economieën zoals Brazilië, Rusland, India en China (BRIC). Zij vormen voor het aantrekken van buitenlandse investeringen toch een groot potentieel voor de toekomst.

De Ernst & Young-studie stelt vast dat de activiteit van het aantal directe buitenlandse investeringen uit deze landen nog stijgend is. De maatregelen die genomen zijn om onze concurrentiepositie te versterken op deze markten, zal ik duiden in het antwoord op de vraag over de BRIC-landen.

Maar ik denk hier zeker aan de Vlaamse economische vertegenwoordigers en de recent aangestelde technologieattachés – die nog niet geëvalueerd zijn – en de door FIT erkende diensten. In september zijn alle Vlaamse economische vertegenwoordigers en technologieattachés terug in Vlaanderen zodat we dit kunnen bespreken. FIT en IMEC zijn onlangs nog samen in het Oosten geweest om er een kantoor van IMEC te openen. Onze kennisinstellingen zijn meer en meer vragende partij om samen met FIT kantoren te kunnen openen en zo het kennispotentieel te internationaliseren.

We moeten blijven inzetten om onze infrastructuur te verbeteren en uit te breiden. Uit de studie blijkt bijvoorbeeld dat Antwerpen zeer goed scoort op vele factoren die investeerders over de streep kunnen halen: de haven, de centrale ligging in de Benelux, de uitstraling van een dynamische wereldstad, de hoge kwaliteit aan talenkennis of het imago als winkel- en diamantstad. Bovendien toont de studie aan dat de stad tegemoetkomt komt aan heel wat essentiële internationale locatiefactoren van buitenlandse investeringsprojecten, zoals hoogwaardige kantorenlocaties en de aanwezigheid van sterke economische clusters.

Naast inzetten op fysieke infrastructuur is ook de immateriële infrastructuur van belang. Denk maar aan een transparant wetgevend kader waarbij buitenlandse en binnenlandse bedrijven aan dezelfde voorwaarden dienen te voldoen. In dit opzicht is het belangrijk dat we bijvoorbeeld de Europese Dienstenrichtlijn goed vertalen naar onze eigen wetgeving. Buitenlandse dienstverleners zullen zich pas in Vlaanderen vestigen als de spelregels voor iedereen gelijk en duidelijk worden gesteld.

Ten slotte hoef ik niet te benadrukken dat we blijvende inspanningen moeten leveren om de loonkosten te verlagen voor de bedrijven en de personenbelasting te verlagen voor de werknemers.

Wat met de jobcreatie? U weet dat de problematiek van het aantrekken van buitenlandse investeringen nauw verbonden is met het debat rond de verankering van het Vlaamse bedrijfsleven en dus ook van de werkgelegenheid. U weet dat ik in dat debat geen believer ben van

constructies rond kapitaalsverankering, maar des te meer van constructies rond kennisverankering. Om kennis te verankeren moeten we inzetten op de kwaliteit van onze onderzoekers en de beschikbaarheid ervan. Vooral de beschikbaarheid wordt meer en meer een probleem. We moeten ook inzetten op de aantrekkelijkheid van onze onderzoeksinfrastructuur en het uitbouwen van sterke clusters waarbij universiteiten, kennisinstellingen en bedrijven nauw verweven samenwerken. Slagen we erin kennis te verankeren, dan slagen we er wellicht ook in werkgelegenheid te verankeren.

Deze studie is gebaseerd op de reële investeringscijfers van de Ernst & Young European Investment Monitor, en wordt aangevuld met de resultaten van een wereldwijde bevraging van 1000 bedrijfsleiders van grote multinationals over de economische aantrekkingskracht in de verschillende Europese landen, waaronder ook België. Dit is niet zomaar 'een' opdracht. De kostprijs om over een dergelijk instrument te beschikken zou buitensporig zijn. Bovendien kunnen we rekenen op de betrouwbaarheid van dergelijke internationale studies. Daarenboven monitoren we dergelijke trends vanuit onze eigen interne keuken zoals Steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen en Steunpunt Buitenlands Beleid, die de impact van de globalisering in Vlaanderen bestuderen. Ook het agentschap FIT houdt veel van deze trends bij, in het kader van de targets die voortvloeien uit hun eigen Key Performance Indicators (KPI's) in de beheersovereenkomst. Ook bevindingen van studies van onze universiteiten, zoals die van Professor Sleuwaegen uit Leuven, leveren ons via het kenniscentrum Flanders DC interessante gegevens op om onze positie, sterktes en zwaktes in het oog te houden.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

U wijst terecht op het belang om bij dit soort cijfers, de trend in het oog te houden. Ik dacht dat ik die nuance ook heb gemaakt. We moeten wel de lijn doortrekken en niet aan de ene kant een daling wegschrijven in een langere trend en aan de andere kant een eenmalige stijging in het aantal greenfieldinvesteringen als zeer hoopvol projecteren. We moeten de historische kritiek in dezelfde mate toepassen, zowel in het negatieve als in het positieve.

De vijfde plaats die België inneemt in deze barometer, is uiteraard gunstig. We handhaven ons ook, maar we blijven met de vaststelling zitten dat het aandeel van Vlaanderen afneemt. Ik ben op zich wel blij voor Brussel en het is inderdaad zo dat heel wat Vlamingen in Brussel komen werken, maar op zich zegt het wel iets over de manier waarop Vlaanderen zich in de wereld positioneert.

Ik was heel blij met de tussenkomst van de heer Van den Heuvel die zei dat ook de kwaliteit van de investeringen moet worden bekeken en de mate waarin die investeringen zich inschakelen in en aligneren met het beleid dat de Vlaamse Regering uitzet. Uiteraard kunt u niet alles sturen, dat is een illusie, maar de performantie van het beleid kan toch ook een stuk worden afgemeten aan de mate waarin het beleid de normale conjunctuur kan beïnvloeden. In die zin stel ik met u vast dat het gros van de investeringen die gebeuren, zich bevindt in consulting, financiële diensten en software. Hoe belangrijk die ook mogen zijn, zeker in een stad als Brussel, het zijn niet de speerpunten die werden uitgezet. We hebben andere naar voren geschoven. Ik stel vast dat uit deze cijfers niet blijkt dat er een groot effect van uitgaat.

Ik wil ook even reageren op wat werd gezegd over de hoge loonkost en de notionele intrest. Op zich zijn dat, net zoals onze goede ligging, omgevingsfactoren die de attractiviteit mee bepalen. U kunt ze een stuk sturen, wat niet kan met geografische omgevingsfactoren, maar ook daar zijn er limieten. We hebben met deze commissie al eens opgemerkt of we dan morgen het 'Bulgarije aan de Schelde' willen worden inzake loonvorming. Ik denk dat daar maatschappelijk geen draagvlak voor is. Vooral vind ik het belangrijk dat de loonkosten in Wallonië en in Vlaanderen dezelfde zijn. Op zich verklaren ze dus niet waarom wij binnen België een stuk marktaandeel verliezen. In het verhaal van de lastenverlaging – en ik begrijp dat u daar politiek een pleidooi voor houdt – is het niet zo dat de notionele intrestaftrek ervoor heeft gezorgd dat we een enorme koppeling zien tussen de buitenlandse investeringen en de tewerkstelling. In die zin kunt u er geen succesverhaal van maken.

Ik wil vooral focussen op het ontbreken van een meetinstrument. U zegt dat zo'n barometer, een internationale vergelijking, wellicht te ambitieus is, maar dat was mijn vraag ook niet. Ik stel vooral vast dat de Vlaamse Regering, en in het bijzonder u als minister van Economie, als een chauffeur is die rijdt met een blinddoek om. U hebt wel een idee en u rijdt, en links en rechts staat iemand aan de kant van de weg die roept dat u naar links moet of naar rechts, dat u gas moet geven of terug moet schakelen. Maar de aspecten zien en meten ontbreken in ons instrumentarium. We hebben de regionale indicatoren die ons heel veel vertellen over hoe gelukkig we zijn en waar we wonen, maar op economisch vlak, terwijl we bijna alle bevoegdheden ter zake hebben, lijkt het erop dat het ons aan een statistisch instrumentarium ontbreekt. Om de performantie van het beleid af te wegen, lijkt een dergelijk meetinstrumentarium me bijzonder belangrijk.

Ik zou u aanraden om ook eens te praten met minister-president Peeters, die in deze zelfde commissie met evenveel overtuiging als waarmee u zegt geen believer te zijn van kapitaalsverankering, heeft gezegd verder te werken aan de kapitaalsverankering. Ik heb hem daarbij

alle succes gewenst en gezegd dat we zijn resultaten zullen beoordelen. Dit is misschien een aanleiding om de minister-president nog eens te vragen naar een stand van zaken in verband met zijn zoektocht, maar ik u zou toch aanraden om te proberen om enige overeenstemming te vinden, kwestie van geen energie te verspillen in de ene of de andere richting. Dit is een oprechte bekommernis.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mijnheer de voorzitter, ik heb een kleine opmerking, of beter een verduidelijking. Ik heb de indruk dat de heer Van Malderen door te spreken over een 'Bulgarije aan de Schelde', de indruk wil wekken dat we aan de lonen willen prutsen, maar dat is überhaupt niet het geval. Als we het hebben over loonkosten, dan bedoelen we de fiscale en parafiscale druk op de lonen, want die is veel te hoog. Als we daar iets aan kunnen doen, dan halen we wel degelijk de loonkost naar beneden, zonder dat er aan het loon van de werknemer wordt geraakt. In dat geval zullen we geen 'Bulgarije aan de Noordzee' hebben, maar zullen we misschien komen tot een 'Beieren aan de Noordzee', een veel attractiever vooruitzicht in vergelijking met wat we nu hebben.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik wil kort nog even reageren en een beetje herhalen – maar niet volledig – wat ik daarnet heb gezegd. Loonkost is heel belangrijk, maar het is slechts één element in het verhaal. We mogen ons daarop niet blindstaren.

Mevrouw de minister, uit alles wat u de voorbije maanden hebt gezegd, blijkt dat u er absoluut van overtuigd bent dat we moeten inzetten op innovatie en op het nastreven van een zekere kwaliteit. Ik zou u dan ook willen vragen om u daarop te richten. Ik weet niet in welke mate FIT daar voldoende aandacht aan besteedt. Ik weet dat er aandacht aan wordt besteed, maar in welke mate wordt er een prioriteit van gemaakt, in welke mate gaan de technologische attachés er werk van maken of moet er nog verder worden uitgebreid? Hoe zit het met de samenwerkingsverbanden met de strategische onderzoekscentra? Zijn dat toevallige vormen van samenwerking?

Ik hoop dat het niet alleen in woorden een hoofdthema of een hoofdprioriteit is. Zijn er ook concrete beleidsdaden en projecten om te ondersteunen en te verankeren? Ik kan daar absoluut inkomen. We hebben een aantal projecten om onderzoekers naar hier te halen, we hebben troeven en we spelen ze uit, maar ik weet niet in welke mate de troefkaarten voluit worden getrokken om een stukje te compenseren dat we op andere kritische factoren misschien minder goed scoren. We hebben

andere troeven om op tafel te gooien. We moeten inderdaad niet met Bulgarije of Estland concurreren wanneer het enkel en alleen op belastingconcurrentie aankomt.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer Van Malderen, geen probleem om trends te zien, maar er werd ook gevraagd naar de greenfields. Het kan zijn dat ze eenmalig is, maar toevallig zat in deze barometer een indicatie dat het voor de greenfields in het fameuze jaar 2007 beter was. Ik herhaal dat het kan zijn dat ze eenmalig was en dat we de indicatie volgend jaar niet meer terugzien. Ik wil er dus zeker geen overdreven belang aan hechten. We willen ook de negatieve dingen voldoende zien, maar ook wat er dan wel gebeurt.

Ik ben ervan overtuigd dat FIT echt meedoet aan het uitspelen van onze kennisinstellingen op het internationale vlak. Dat ligt nog wat moeilijker voor de universiteiten. U moet ook weten dat de bedrijven, de kmo's, heel veel verwachtingen hebben ten aanzien van FIT en de technologische attachés. Ik weet dat er veel contact is tussen FIT en IMEC. Ik durf niet te zeggen dat dat voor alle vier de strategische onderzoekscentra om evenveel contact gaat, maar zeker met IMEC is er een heel doorgedreven samenwerking om ervoor te zorgen dat we internationaal onze troeven uitspelen.

Wat het VITO betreft, ben ik niet helemaal zeker dat het overall gebeurt. Wat IMEC betreft, ben ik daar wel zeker van. FIT is ervan overtuigd dat het om troeven gaat. Ze spelen een rol in de internationalisering en in het aantrekken en verankeren van de kennis.

Dit geldt ook voor onze technologische attachés. Ik krijg op dit vlak feedback. Ik heb onlangs een aantal technologische attachés ontmoet. Ze hebben aangegeven dat het heel belangrijk is dat ze de gegevens van FIT langs beide kanten kunnen bekijken. Ze kunnen de Vlaamse bedrijven helpen naar buiten te treden en ze kunnen op de buitenlandse markten interessante leads zien en doorgeven.

De vraag is of dit genoeg zal zijn. Ik ben hier eergisteren in de commissie voor Buitenlands Beleid al op ingegaan. Gezien de globalisering, zal niets volstaan. We kunnen dit niet met vijf technologische attachés dekken. Nu we over die mensen beschikken, kunnen we er wel best voor zorgen dat ze maximaal renderen.

Wat is genoeg? Ik heb dinsdag al verklaard dat het World Economic Forum naar de economische gebeurtenissen in 130 landen kijkt. De Vlaamse economische vertegenwoordigers zijn in 70 landen aanwezig. We beschikken over vijf technologische attachés. We dekken nog niet de helft van wat de komende jaren versneld zal ontluiken.

Dit is een uitdaging voor een volgend regeerakkoord. De vraag is of we bereid zullen zijn om onze inzet fors te versterken. Om die reden onderschrijf ik de economische diplomatie van minister De Gucht. Indien we zelf een dergelijke schaalvergroting met een factor twee of drie moeten realiseren, zal dit repercussies op de hele Vlaamse begroting hebben. Dit is geen maatregel die tijdens het laatste jaar van een legislatuur wordt doorgevoerd. Dit is een fundamentele vraag. We kunnen over een uit 400 diplomaten bestaande antenne beschikken. Al die mensen kunnen onze export helpen en naar leads in het buitenland uitkijken. Ik vind dat we hierop moeten ingaan. Om die upgrade zelf tot stand te brengen, zal voor de volgende legislatuur stevig over het regeerakkoord moeten worden onderhandeld.

Wat het aantrekken van buitenlandse investeringen betreft, ben ik het eens met de studie van Ernst&Young. Ik heb ook de commentaren van professor Sleuwaegen gehoord. Het maakt niet uit hoe we het draaien of keren. Die mensen kijken in de eerste plaats naar de taksen en de loonkosten. Ze willen weten wat het zal kosten. We kunnen elkaar veel wijsmaken, maar op dit vlak moeten we over voldoende realiteitszin beschikken. De grote indicatoren zijn factoren als kost, ligging, kennis, kwaliteit van het arbeidspotentieel en dergelijke.

Wie stelt dat Wallonië en Brussel ons lot inzake de federale handicaps delen, heeft natuurlijk een punt. Wallonië beschikt echter over bepaalde mechanismen om die handicaps zwaar te compenseren. Minister Marcourt hoort dat allicht niet graag zeggen. We mogen dit niet onderschatten. De Waalse overheid injecteert veel geld in bepaalde dossiers om de kosten te compenseren. De Vlaamse overheid is niet bereid dergelijke subsidies toe te kennen. Dit is allicht een deel van de verklaring.

We moeten tevens eens nagaan hoe het zit met de aflevering van de arbeidsvergunningen. Dit zou best samen met minister Vandenbroucke gebeuren. Af en toe hoor ik van buitenlandse investeerders dat ze niet steeds met de rode loper worden ontvangen. We moeten ze helpen indien ze iets nodig hebben. Vaak situeren hun behoeften zich op het vlak van arbeid. We moeten de verschillen onderzoeken. Ik denk hierbij ook aan onze taalvereisten. Het gaat dan om de taal die een bedrijf mag gebruiken en hoe een bedrijf hiermee moet omgaan. Ik kan me niet inbeelden dat een buitenlandse investeerder in Brussel met dezelfde vereisten wordt geconfronteerd.

Indien we de oefening volledig willen maken, moeten we nagaan hoe anderen met buitenlandse investeerders omgaan. Ik begrijp dat de aanwezigen zich tot mij richten. Buitenlandse investeringen behoren tot de opdrachten van FIT en vallen bijgevolg onder mijn

bevoegdheid. Dit vergt evenwel een stevig gecoördineerde aanpak. Het volledige beleid moet hierachter staan en bereid zijn op verschillende domeinen proactief met de investeerders mee te gaan.

Ik denk dat we eigenlijk een ruimer debat moeten voeren. In september 2008 vinden de Vlaamse diplomatieke dagen van FIT plaats. Al onze economische vertegenwoordigers keren dan voor een paar dagen terug naar Vlaanderen. Dit is het uitgelezen moment om eens stil te staan bij de export en bij het aantrekken van investeringen.

Een aantal jaren geleden hebben we beslist beide opdrachten in een agentschap onder te brengen. Ik blijf ervan overtuigd dat we toen een goede keuze hebben gemaakt. De vertegenwoordigers zeggen dit ook. Dit neemt niet weg dat we steeds moeten blijven nagaan of we bepaalde zaken nog kunnen verbeteren.

Wat de export betreft, heb ik de indruk dat we de pijnpunten kennen. We exporteren nog geen hoogtechnologische producten en geen diensten. Dat zijn ernstige taken. Wat het aantrekken van buitenlandse investeringen betreft, moeten we goed nagaan wat er wereldwijd op de markt gebeurt. We moeten goed weten hoe we ons als Vlaamse regio willen positioneren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Met dat laatste ben ik het volledig eens. We zullen daar echt wel een focus moeten zoeken. Dat betekent echter ook dat de overheid daar de middelen voor moet hebben. Als ik de vergelijking maak met 'Bulgarije aan de Schelde', dan gaat het zowel over het loon dat mensen elke maand ontvangen als over een overheid die over geld moet beschikken om een reëel beleid te voeren. Eerlijk gezegd, gezien de uitdagingen waarmee we worden geconfronteerd, lijkt het me een illusie de loonkosten spectaculair te kunnen verlagen. In functie van een aantal politieke keuzes staat het iedereen vrij daar een mening over te hebben en te stellen dat er op deze of gene post een lastenverlaging valt door te voeren. Dat kan dan lineair of gericht gebeuren. Daar is op zich ruimte voor debat. Het lijkt me echter een illusie te stellen dat we in de huidige context zo'n spectaculaire loonkostenverlagingen kunnen doorvoeren. De uitdagingen zijn zo groot dat zowel de federale regering als de Vlaamse Regering dat geld nodig zal hebben. De rest is eigenlijk de mensen iets voorspiegelen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de minister, vorig jaar was er de studie van een privé-instelling, The Boston Consulting Group, waarin werd aangegeven welke honderd topbedrijven de volgende 5 à 20 jaar het economische wereldgebeuren zullen domineren. In welke mate kan FIT proactief werken? Het is niet zo dat de

Vlaamse economische vertegenwoordiger in Los Angeles of New York daar zelf toe moet komen. Er moet een strategie achter zitten, vanuit FIT, vanuit de Vlaamse Regering, of vanuit FIT Brussel. Er moeten strategische doelstellingen worden opgesteld, aandachtspunten voor ofwel onze technologische attachés ofwel onze Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland. Wellicht kan dat ook niet overal, maar toch in een aantal strategisch belangrijke landen. Bestaat dat? We mogen terecht heel veel verwachten van die technologische attachés en Vlaamse economische vertegenwoordigers, maar die mensen moeten strategische doelstellingen hebben. Ze moeten worden gestuurd. Ze kunnen niet in elk nest een eitje leggen. Is dat voldoende aanwezig?

Minister Patricia Ceysens: Ja, zij het dat het natuurlijk altijd beter kan. Een overheidsapparaat is meestal niet meteen gemaakt om heel proactief te zijn. Dat is sowieso een handicap van de overheid. Anderzijds weet ik toch van een van de interessantere bedrijven dat het soms dan nog gewoon misloopt als dat wel gebeurt. Heel vaak heeft dat te maken met een aantal vereisten die we hebben met betrekking tot werkgelegenheid en arbeid. Ik weet dat in Nederland op een bepaald ogenblik is beslist de rode loper uit te rollen voor een aantal buitenlandse investeringen. De Nederlanders gaan daar zeer ver in, ook met betrekking tot de arbeidsinspectie en alles wat volgt. We moeten op een aantal punten toch eens de vergelijking maken met het buitenland: kijken we maar naar de wijze waarop in het buitenland investeringen worden aangetrokken en de rode loper wordt uitgerold. Bijvoorbeeld wat het element van de taal betreft, zal dat opnieuw een paar discussies opleveren. Daar ben ik van overtuigd.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Men moet er soms een tekeningetje bij maken. Als we onze loonkosten en onze concurrentiepositie willen vergelijken, dan moeten we de vergelijking maken met de ons omringende landen die zich op hetzelfde niveau bevinden. Dan gaat het over Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië enzovoort. Met Oost-Europa kunnen we qua loonkosten niet concurreren. Daarom is een deel van de productie die we vroeger hier hadden, nu daarheen verhuisd. We moeten dus niet proberen een investering aan te trekken die vooral gebaseerd is op massaproductie. Dat lukt ons niet meer. Concurrentieel kunnen we dat niet meer aan, tenzij het gaat over iets specifiek hoogtechnologisch.

We moeten er dus voor zorgen dat onze fiscale en parafiscale druk gelijk is aan die van de ons omringende landen waarmee we vergelijkbaar zijn. We moeten ons niet vergelijken met China: dat halen we nooit. We kunnen ons wel vergelijken met Duitsland. Als we dan hoger zitten dan Duitsland, Frankrijk of Nederland, dan

hebben we een probleem. Zitten we hoger dan Bulgarije? Natuurlijk. Nogal wiedes. Dat is het punt. Ik hoop dat het nu duidelijk is, of moet ik het nog eens uitleggen?

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over verlies aan marktaandeel van Vlaanderen in de BRIC-landen

De heer Eric Van Rompuy: Mijn vraag heeft met het voorgaande te maken. Het is me vorige week opgevallen dat cijfers uitwijzen dat België, en natuurlijk ook Vlaanderen, sterk aan marktaandeel inboeten in de zogenaamde BRIC-landen, Brazilië, India, Rusland en China. Enkele maanden geleden hebben we een discussie gehad over onze handelsbalans, die deels samenhangt met de energieprijzen en de hogere invoerkosten. Aan de andere kant is de uitvoer naar de BRIC-landen zeer mager. Nauwelijks 4 percent van onze uitvoer gaat naar die landen, hoewel, zoals iedereen weet, dat de groeimarkten van dit ogenblik zijn. Ze kenden een jaarlijkse groei van 9 percent in het voorbije decennium.

Het consultantsbureau Arthur D. Little gaf vorige week aan dat de groei van het exportaandeel naar de BRIC-landen in België in de periode 2002-2007 slechts met 9 percent is gestegen, tegenover een OESO-gemiddelde van 59 percent. Voor Nederland is dat cijfer 44 percent, voor Frankrijk 59 percent en voor Duitsland 40 percent. Dat is dus werkelijke een catastrofale evolutie. Het gaat over cijfers over een periode van twee à drie jaar. Het is dus niet conjunctuurgebonden. Dit sluit enigszins aan bij de discussie van daarnet over de buitenlandse investeringen. Ik weet dat die cijfers niet altijd te interpreteren vallen en dat die trends deels nog te verklaren vallen door de conjunctuur of naargelang het gaat over grote of kleinere projecten. Er is echter toch een zekere evolutie. Die handelsbalans wijst daar ook op. Dat is niet alleen import. Ik weet dat dit ook al een paar malen is behandeld in de commissie voor Buitenlands Beleid. Er zijn wel wat inspanningen gedaan om wat meer beleid te voeren met betrekking tot China.

Deze cijfers wijzen toch wel op een fundamenteel probleem. Op die markten scoren we bijzonder zwak, vergeleken met onze onmiddellijke buurlanden Frankrijk, Nederland, Duitsland. Het kan zijn dat we niet altijd de goedkoopste zijn, maar er moeten andere verklaringen zijn. Die landen voeren op dit moment veel machines in. Er is ook een groeiende consumptie. Ze zijn dus vragende partij voor investeringsgoederen en voor consumptiegoederen. We schieten daar toch wel tekort.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik sluit me aan bij uw vraag. Ik heb de neiging om het probleem meer macro-economisch te situeren. Er is natuurlijk de globalisering, maar er is ook de opkomst van nieuwe spelers op de internationale markt. Ik denk aan de vroegere Oost-bloklanden.

Ik had ook de neiging om te denken dat de duurdere euro een oorzaak zou kunnen zijn, maar dat speelt niet voor Frankrijk, Nederland en Duitsland.

De vraag moet misschien worden gesteld wat die landen naar de BRIC-landen uitvoeren, in vergelijking met ons potentieel. Misschien moeten we eens analyseren waarin deze landen sterker zijn dan Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik wil me ook aansluiten bij de vraag van de heer Van Rompuy. Twee jaar geleden heb ik ongeveer dezelfde vraag aan mevrouw Moerman gesteld. Zij heeft toen ook een uitgebreid antwoord gegeven. Ik heb het net nog eens nagelezen, want ik ben nieuwsgierig in welke mate het beleid consistent is.

Ik vraag me af in welke mate er vanuit FIT een gedegen strategie is. Mevrouw Moerman heeft toen gezegd dat men zich de volgende drie jaar zou richten op een sector-regiofocusstrategie. Het FIT zou aan bepaalde sectoren en aan bepaalde geografische markten de volgende drie jaar prioritaire aandacht moeten geven. Mevrouw de minister, is dat gebeurd? Zijn die sectoren, maar vooral die geografische markten, afgebakend? Welke geografische markten krijgen prioriteit? Zijn de BRIC-landen daarbij?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Ik heb uiteraard ook het artikel in De Standaard van 12 juni over het rapport van het consultancybureau Arthur D. Little gelezen. Ik ben wel van mening dat De Standaard zich in de titel vergist als hij schrijft: 'België verliest zwaar marktaandeel in snelgroeiende landen'.

Er is een verschil tussen uitvoeraandeel en marktaandeel. In de tabel heeft men het over uitvoeraandelen. Een verlies aan marktaandeel impliceert dat het aandeel van de Vlaamse uitvoer in het totaal van de invoer van de markt, daalt. Daarvoor moet de Vlaamse uitvoer naar het land trager groeien dan de totale invoer van het land groeit. De cijfers die worden aangehaald, vertellen eigenlijk niets over marktaandeel. Nergens wordt aangehaald hoe snel de Belgische uitvoer naar de BRIC-landen groeit. Nergens wordt aangehaald hoe

snel hun invoer groeit. Wat wel wordt aangehaald, is het aandeel van de uitvoer naar BRIC-landen in de totale Belgische uitvoer en dus hoe snel dat uitvoeraandeel groeit. Eerder dan te trachten om een groter aandeel van de uitvoer naar de BRIC-landen te richten, moeten wij ons dus richten op het vergroten van de uitvoer naar die landen en het vergroten van ons marktaandeel in de BRIC-landen.

Toch wil ik niet ontkennen dat we marktaandeel verliezen. Ik wil wel dat het debat wordt gevoerd op basis van de relevante cijfers. Laat me beginnen met een analyse van de uitvoeraandelen. Tussen 2002 en 2006 groeide onze uitvoer naar de BRIC-landen met 39 percent, wat hoger is dan de groei van onze totale uitvoer, die 25 percent bedroeg. Ook in 2007 groeide de uitvoer naar de BRIC-landen beduidend sneller dan onze totale uitvoer. Het aandeel van de BRIC-landen in de Vlaamse uitvoer, het uitvoeraandeel, steeg van 4,9 percent in 2002 tot 5,45 percent in 2006; in 2007 bedroeg het 5,7 percent. Dat is een stijging van 11,2 percent tussen 2002 en 2006, en van 16,4 percent tussen 2002 en 2007. Dat is dus minder dan het OESO-gemiddelde uit de studie.

Toch is er nog een andere reden om een en ander te relativiseren. Vlaanderen is net als Nederland de laatste jaren een kampioen geworden op het vlak van logistieke activiteiten. Heel wat multinationals hebben de voorbije jaren hun Europees distributiecentrum in Vlaanderen gevestigd om van daaruit het Europese hinterland te bedienen. Vaak gaat het om goederen die uit de VS en het Verre Oosten worden ingevoerd en die na een minimale bewerking opnieuw worden uitgevoerd. Het gaat dus om een vorm van wederuitvoer. Veel cijfermateriaal is er niet voorhanden, maar op basis van een studie van het Nederlandse planbureau en studiewerk van Agoria kunnen we toch afleiden dat de afgelopen jaren het belang van de wederuitvoer aanzienlijk is toegenomen. Voor 2000 wordt het aandeel van wederuitvoer in de totale export op 33 percent geraamd; in 2006 zou dit aandeel al zijn opgelopen tot 43 percent of een toename met 30 percent. Het fenomeen van wederuitvoer stelt zich veel minder in landen als Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk.

Indien we abstractie maken van de wederuitvoer en ons concentreren op de export van homemadeproducten, dan ziet het plaatje van onze prestaties naar BRIC-landen er anders uit. In dat geval mogen we stellen dat het aandeel van de export naar BRIC in 2002 ongeveer 7,3 percent bedroeg en in 2006 9,56 percent, wat een toename met 31 percent betekent. Daarnaast is er nog het feit dat heel wat van onze Vlaamse bedrijven op een indirecte manier exporteren naar de BRIC-landen. Heel wat van onze ondernemingen fabriceren immers componenten; onderdelen die worden geïntegreerd in machines van bijvoorbeeld Duitse en Franse bedrijven die dan op hun beurt worden geëxporteerd naar de BRIC-landen. Op basis van

schattingen komt Agoria voor wat betreft de technologische nijverheid op twee derde rechtstreekse export naar BRIC en een derde indirect, via onze buurlanden. We kunnen dus stellen dat wellicht 12 percent van onze home-export in 2006 op een of andere manier is gelinkt aan de BRIC-landen. Het is dus best mogelijk dat ook het Vlaamse exporttaandeel naar de BRIC-landen in de periode 2002-2006 met ongeveer 40 percent is toegenomen, en daarmee bevinden we ons op het niveau van Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Nederland.

Een indicatie van onze marktaandelen wordt door de Studiedienst van de Vlaamse Regering berekend, en jaarlijks gepubliceerd in VRIND. Uit de berekeningen blijkt dat op de BRIC-markten het Vlaamse Gewest in 2006 gelijkwaardige marktaandelen als Nederland heeft. Dat is positief, want de economie van onze noorderburen is groter. De marktaandelen van Duitsland en Frankrijk op de markt van de BRIC-landen zijn uiteraard groter dan die van het Vlaamse Gewest.

Voor een analyse van de marktaandelen moeten we kijken naar de evolutie van de marktaandelen tussen 2002 en 2006. Daaruit blijkt dat het Vlaamse Gewest marktaandeel verliest in de BRIC-landen als geheel. Ook Duitsland en Frankrijk verloren in diezelfde periode marktaandeel in de BRIC-landen. De landen waarvan het marktaandeel stijgt, zijn vooral de nieuwe groeilanden, die hun belang in de eigen regio zien toenemen. De reden voor het verlies van marktaandeel gebeurt ten dele vrijwel automatisch: omdat de nieuwe groeilanden, en China bij uitstek, aan een uiterst hoog tempo groeien en hun handel evenzeer, verliezen de landen met een lager groeiritme marktaandeel. Tot die categorie behoren zowat alle OESO-landen. Samengevat wil ik stellen dat zowel inzake de evolutie van de uitvoer als van de marktaandelen onze regio in grote mate op dezelfde manier evolueert als in onze buurlanden.

Welke initiatieven overweeg ik om beter te participeren in de groeiende economie van de BRIC-landen? Als minister is het natuurlijk onmogelijk eigenhandig het Vlaamse exportpalet te veranderen. Wat ik wel doe, is de bedrijven ertoe aanzetten meer hoogtechnologische producten uit te voeren. De hoogtechnologische export kan ons marktaandeel in de BRIC-landen in de toekomst versterken en ons exportpalet veranderen. Ook in India zetten we daar volop op in. Daarnaast werden er al een heel aantal maatregelen getroffen om onze concurrentiepositie op deze markten te versterken. Flanders Investment and Trade bouwde zijn buitenlandse netwerk in de BRIC-landen sterk uit. In China zijn vandaag vier Vlaamse economische vertegenwoordigers actief: in Shanghai, Beijing, Ghuangzhou en Hongkong. In Rusland is er één Vlaamse economische vertegenwoordiger in Moskou en één in Sint-Petersburg. Er zijn twee posten in India, in New Delhi en Mumbai. We hebben ook een handelssecretaris in

Bangalore. In Brazilië is er één Vlaams economische vertegenwoordiger, in Sao Paulo.

Naast de Vlaamse economische vertegenwoordigers en de handelssecretarissen heeft FIT onlangs technologieattachés aangesteld. FIT heeft momenteel twee technologieattachés in de BRIC-landen: één voor de milieu- en energiesector in China en één voor de ICT-sector in India. Die technologieattachés zijn bedoeld om internationaal actiever in te zetten op de hoogtechnologische producten die onze uitvoerstructuur kunnen veranderen. Vlaanderen beschikt over heel wat kennis en ervaring inzake O&O. Deze kennis en ervaring resulteert nog te weinig in nieuwe producten, en dat moeten we precies veranderen.

Ten derde wordt de uitvoer van bedrijven naar de BRIC-landen aangemoedigd via een systeem van dienstencentra. Bedrijven die gebruikmaken van door FIT erkende dienstencentra kunnen onder bepaalde voorwaarden een financiële tegemoetkoming krijgen. Momenteel heeft FIT een eigen dienstencentrum in Sjanghai en een erkend dienstencentrum in Beijing. Het is ook onze ambitie om in de loop van 2008 dienstencentra ter beschikking te stellen in Rusland, India, Brazilië en Dubai. Op die manier wil ik onze concurrentiepositie in de BRIC-landen verstevigen.

FIT neemt ook deel aan acties die gericht zijn op de versterking van onze concurrentiepositie in de BRIC-landen, zoals deelname aan vakbeurzen, zendingen, seminaries en contactdagen. In zijn actieprogramma besteedt FIT specifieke aandacht aan die nieuwe groei-landen, wat blijkt uit een indrukwekkende lijst van acties om onze positie op de markt van de BRIC-landen te versterken. Als u dat wilt, kan ik u de lijst bezorgen. In China is er de deelname aan de vakbeurs Domotex/Chinafloor te Shanghai; de deelname aan Transport/Logistic China te Shanghai; de deelname aan de Jewellery & Watch Fair te Hongkong; een uitnodiging van aankopers van het warenhuis City Shop van Shanghai, ter voorbereiding van een Vlaams Food Festival in het warenhuis; een uitnodiging van aankopers van het warenhuis City Super van Hongkong ter voorbereiding van een Belgische week in het warenhuis; de deelname aan de vakbeurs CIFIT te Xiamen; een multisectorale zending; een Belgische week over voeding en drank; de uitbouw van het Milieutechnologieplatform 'Flanders-China Eco Cluster'; de deelname aan de expo in Shanghai; de sectorale zending over milieu en hernieuwbare energie en de deelname aan de China International Environmental Fair. Ook voor Rusland, Brazilië en India is in een hele reeks van activiteiten voorzien. De lijst is te consulteren op het commissiesecretariaat.

De heer Eric Van Rompuy: Wat betreft de cijfers over marktaandeelen en dergelijke is het niet aangewezen om op krantenartikelen te steunen. Het probleem is er wel,

en dat blijkt ook uit het antwoord van de minister. In elk geval is dit een voortdurend aandachtspunt voor Vlaanderen, want die markten zullen een grote rol spelen in het vrijwaren van onze werkgelegenheid en onze welvaart.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het standpunt van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) over de nood aan onderzoekers

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, eind mei presenterden de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) voor de eerste keer een gezamenlijk advies over onderzoek in Vlaanderen. Ze stellen dat Vlaanderen extra moet inzetten op onderzoek en onderwijs als onze regio wil uitgroeien tot een innovatieve topregio.

Het lijdt geen twijfel dat innovatie in onze economie steeds belangrijker wordt en dat onderzoekers hierin een onmisbare schakel vormen. De VLOR en de VRWB stellen dat de innovatie in het gedrang zal komen als er onvoldoende wetenschappelijk en technologisch geschoolde managers zijn die innovatie in hun bedrijf kunnen introduceren.

De VLOR en de VRWB doen een dubbele aanbeveling. Ze stellen de ministers Vandenbroucke en Ceysens voor om het aantal afgestudeerde bachelors, masters en doctors te verhogen en om de universitaire opleidingen beter af te stemmen op het innovatievermogen dat Vlaanderen in de nabije toekomst nodig heeft.

Men vermeldt cijfers die mijn dochter megagetallen zou noemen: tegen 2010 zouden in Europa naar schatting 700.000 extra onderzoekers nodig zijn om de doelstelling voor onderzoek en ontwikkeling te halen. In elk geval is het nodig om ons innovatiepotentieel op te drijven.

Ook, maar daar ga ik nu niet verder over uitweiden, heeft professor Soete daarover in zijn rapport de nodige aanbevelingen geformuleerd. Hij heeft onder meer het idee gelanceerd om niet alleen met een innovatiebudget van 3 procent te werken, maar ook met de 'knowledge investment quote'. Hij zegt daarover dat we 3 procent

innovatie hebben, maar dat we feitelijk ook het investeringsbedrag ten aanzien van het universitaire onderwijsbeleid daarbij moeten tellen. Hij spreekt van 3 procent innovatie en het erbij nemen van een 2 percentnorm voor het investeren in hoger onderwijs. In het totaal komen we dan uit op 5 procent kennisinvestering. Dat was een nieuw spoor om aan een nuttige benchmark te doen en om de Lissabonstrategie niet alleen qua innovatie-investeringen, maar ook qua kennisinvesteringen te verbreden.

Vandaar, mevrouw de minister, mijn vragen.

Hoe evalueert u het advies van de VLOR en de VRWB?

In welke mate kan er op korte of op ietwat langere termijn rekening worden gehouden met de aanbevelingen? Bent u het eens met de aanbevelingen en met de doelstellingen die erin worden geformuleerd?

Omdat het om een beleidsuitdaging gaat die ook door de minister van Onderwijs moet worden aangepakt, zeker in het licht van de kennisinvesteringen ten aanzien van het hoger onderwijs, zou ik willen weten of u van plan bent om overleg te hebben met de minister van Onderwijs? Of is dit reeds gebeurd? En hoe ziet u dit op termijn evolueren?

Hoe staat u tegenover het idee en concept van de 'knowledge investment quote'?

Is er al een onderzoek gebeurd naar de Vlaamse positie in een benchmark voor dit concept? Hoe verhoudt Vlaanderen zich op basis van dit concept ten opzichte van andere leidinggevende Europese regio's?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van den Heuvel, ik ben enigszins verheugd met dit gezamenlijke advies van de VLOR en de VRWB. Het spreekt voor zich dat investeringen in onderzoek maar ten volle kunnen renderen wanneer er ook een voldoende aanbod is van jonge onderzoekers, en dus moet de uitstroom van gediplomeerden ook voldoende groot zijn. Inspanningen dienen dus inderdaad op beide fronten, zowel op het gebied van onderzoek als van onderwijs, te worden geleverd.

Het actieplan 'wetenschapsinformatie en innovatie' vormt binnen mijn beleidsdomein reeds enkele jaren een vertrekpunt om het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap, techniek en technologische innovatie te versterken en in stand te houden, en om onder meer ook jongeren te stimuleren om voor WT&I-richtingen te kiezen.

Ondanks volgehouden inspanningen lijkt het tij echter nog niet onmiddellijk te keren. Dit advies biedt, naast een goede probleemanalyse, interessante aanbevelingen

die kunnen helpen om de gestelde problemen aan te pakken. Er worden in de aanbevelingen belangrijke pijnpunten blootgelegd zoals het stimuleren van mobiliteit, het genderevenwicht, het overleg met het werkveld en de perceptie van wetenschap, technologie en innovatie in onze maatschappij.

Enkele van de aanbevelingen, zoals 'een inhaalbeweging voor de eerste geldstroomfinanciering', behoren natuurlijk tot de exclusieve bevoegdheid van collega Vandenbroucke. Voor ander onderwerpen, zoals 'beeldvorming wetenschappen en technologie bijstellen', 'loopbaanmogelijkheden in wetenschap en technologie duidelijk maken' en 'internationale en intersectorale mobiliteit van personeel', worden al heel wat acties ondernomen, vaak ook in overleg met mijn collega van onderwijs. Zo zijn er het reeds genoemde actieplan en zijn er de nieuwe initiatieven zoals de tenuretrackloopbaan binnen de academische wereld en het Baekelandprogramma, waarbij doctorandi een deel van hun doctoraatsmandaat doorbrengen in een onderneming.

Het mag echter duidelijk zijn dat we onze doelen nog niet bereikt hebben en dat dit advies een waardevolle bijdrage kan leveren. Ik zal er, na grondige studie, graag rekening mee houden. Overleg met de minister van Onderwijs gebeurt regelmatig. Het spreekt vanzelf dat een aantal thema's, aangeboord in het advies, ook op de agenda staan.

Het gebruik van inputindicatoren om investeringsinspanningen op te volgen, is zeker nuttig. Het verhogen van de input alleen, biedt echter geen garantie op succes. Naast het verhogen van de kwantiteit, moet er ook oog zijn voor de efficiënte inzet van de beschikbare middelen en het waarborgen van de kwaliteit van de output die met die middelen wordt beoogd. Inputindicatoren mogen dan ook niet losstaand worden geïnterpreteerd, maar zijn een element in een bredere context.

Het samenvoegen van twee verschillende inputindicatoren tot één gezamenlijke inputindicator, dient met nog meer omzichtigheid te worden gelezen. De gezamenlijke investeringen in hoger onderwijs en onderzoek kunnen wel beschouwd worden als 'een maat voor kennisinvesteringen', maar bieden geen betrouwbare indicatie voor de rechtstreekse output, laat staan voor de impact die de kennisinvestering met zich meebrengt.

Bovendien moet hierbij worden opgemerkt dat een verhoging van de investeringen in hoger onderwijs, niet automatisch zal leiden tot meer gediplomeerden in wetenschappen en technologie of tot meer onderzoekers. Zoals het advies van VLOR en VRWB aangeeft, zijn daarvoor ook andere begeleidende maatregelen nodig zoals het sensibiliseren van jongeren om voor wetenschappelijke en technologische richtingen te kiezen, een maatregel waar ik mij ten volle voor kan engageren.

Het gebruik van inputindicatoren, waaronder de voorgestelde 'knowledge investment quote' (KIQ) is mijns inziens nuttig als benchmark van het zuivere inputluik en om evoluties inzake input te volgen, maar ik zal dit niet als de enige richtinggevende parameter gebruiken om het beleid te sturen.

Internationaal positioneert Vlaanderen zich in de middenmoot, met een waarde van 3,33 percent. Ook voor de twee componenten afzonderlijk, is dit het geval. De Verenigde Staten, Zweden en Finland scoren boven de 5 percent-KIQ-norm.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
